

2017-03-06

Universitetskanslersämbetet
Box 7703
103 95 Stockholm

Luleå tekniska universitet

Härmed översändes underlag för utvärdering av forskarutbildningsämnet Musikpedagogik.
Förfrågningar rörande text hänvisas till utsedd kontaktperson, Clas Kröger.

Johan Sterte
Rektor

.....

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar - Självvärdering

Lärosäte: Luleå Tekniska Universitet
Forskarutbildningsämne: Musikpedagogik
Licentiatexamen: Ja
Doktorsexamen: Ja

Innehåll

Aspektområde: område, miljö och resurser	1
Aspekt: Forskarutbildningsämne.....	1
Kommentar aspekt forskarutbildningsämne	3
Aspekt: Personal	4
Kommentar aspekt personal	6
Aspekt: Forskarutbildningsmiljö	7
Kommentar aspekt forskarutbildningsmiljö.....	10
Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat.....	11
Aspekt: Måluppfyllelse	11
Aspekt: Måluppfyllelse – Kunskap och förståelse	13
Aspekt: Måluppfyllelse – färdighet och förmåga.....	15
Aspekt: Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt.....	17
Arbetslivets perspektiv	18
Doktoranders perspektiv	20
Jämställdhetsperspektiv.....	22

Självvärdering av forskarutbildningsämnet Musikpedagogik vid Luleå tekniska universitet

Följande självvärdering inkluderar såväl licentiatexamen som doktorsexamen i Musikpedagogik. Utbildningen ges vid Institutionen för konst, kommunikation och lärande (KKL), på Avdelningen för musik och dans (MD), vid Luleå tekniska universitet (LTU). Beskrivningar, analyser och värdering gäller därmed för båda dessa examina, där inte annat anges.

På lärosätesövergripande nivå finns en [Handbok för utbildning på forskarnivå](#), fakultetsnämndernas [Modell för utvärdering av utbildning på forskarnivå](#) och [Kvalitetssystem vid LTU](#) som stöd för systematiskt kvalitetsarbete.

Aspektområde: område, miljö och resurser

Aspekt: Forskarutbildningsämne

Musikpedagogik har funnits som akademiskt ämne i Sverige sedan 1985 då den första professorn Reimer installerades på Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, och fokuserar som vetenskap alla former av musikaliskt lärande, inkluderat de ramar, förutsättningar, traditioner och villkor som påverkar situationer där musik utgör de olika läroprocessernas innehåll. Inom ämnet Musikpedagogik studeras därmed musikalisk fostran, socialisation, utbildning, undervisning och lärande som förekommer och har förekommit i samhället. Musikpedagogik som forskningsfält är tvärvetenskapligt till sin karaktär och använder teorier och metoder från exempelvis pedagogik, psykologi, sociologi, filosofi och musikvetenskap för att förstå och förklara musikpedagogiska fenomen. Ämnet i hela dess bredd erbjuds inom forskarutbildningen vid LTU.

Etableringen av ämnet vid Luleå tekniska universitet har sitt ursprung i att dåvarande musikhögskolan i början på 1990-talet gav fristående kurser i Musikpedagogik på C-nivå och med tiden även kurser på D-nivå, med möjlighet till kandidat- respektive magisterexamen. År 1995 tillsattes en tillförordnad professor i Musikpedagogik vid Musikhögskolan, och samtidigt antogs två doktorander i ämnet. År 1997 anställdes en prefekt och tillika professor i pedagogik vilket vidgade miljön, och tre år senare installerades en professor och ämnesföreträdare i Musikpedagogik. Sedan början av 2000-talet har två lektorer och en postdoktor anställts vid avdelningen, av vilka en finns kvar i tjänst. Forskarutbildningen i Musikpedagogik vid LTU omfattar licentiat- och doktorsexamina. Forskarutbildningsämnet Musikpedagogik är detsamma som området för forskarutbildning i Musikpedagogik (inga andra ämnen ingår således i forskarutbildningen).

För att visa på ämnets contextualisering är det värt att nämna att även forskningsämnet Musikalisk gestaltning finns inrättat vid avdelningen för musik och dans. Musikalisk gestaltning och Musikpedagogik har musik och musikaliskt lärande som gemensam nämnare men det finns också tydliga skillnader mellan ämnena. I musikalisk gestaltning studeras konstnärliga problem och processer med relevans för musikalisk praxis och performativa kvaliteter, medan tyngdpunkten för Musikpedagogik ligger i studiet av pedagogiska processer. Den forskning som bedrivits och bedrivs inom forskarmiljön i Musikpedagogik vid KKL är inriktad mot det musikaliska lärande som äger rum inom och utom utbildningsinstitutioner. Vid avdelningen finns en tradition av att beforska musikaliskt lärande i informella sammanhang såsom rockband, festivaler, digitala miljöer, körer, salonger och spelmanslag, men också i institutionaliserade miljöer som grundskola, gymnasium, folkhögskola och högre musikutbildning, ur olika teoretiska och filosofiska perspektiv. En bred hållning till ämnet har alltså präglat Musikpedagogikämnet vid LTU.

Musikpedagogik som forskningsämne fungerar inte minst som en överbyggnad till universitetets Ämneslärarutbildning med inriktning mot musik och dans, vilket gör att danspedagogisk forskning också ryms inom forskningsämnet Musikpedagogik vid institutionen. Dessutom studerar Musikpedagogik vid LTU såväl pedagogiskt som konstnärligt utövande med anknytning till den egna högskolepedagogiska verksamheten genom att undersöka olika organisationsformer och alternativa strukturer för lärande inom varierade genrer och kontexter. Med andra ord utgör ämnet även en vetenskaplig grund och överbyggnad till avdelningens egna pedagogiska verksamhet.

Sedan nuvarande ämnesföreträdare tillträdde i september 2012 har fokus för institutionens musikpedagogiska forskning och därmed forskarutbildning varit *inkluderande musikaliskt lärande i varierade miljöer*, med specifik inriktning på *bedömning, kreativ komposition, kollaborativt lärande och estetisk kommunikation*, vilket anses vara relevant ur såväl verksamhets- som samhällssynpunkt. Forskarutbildningen präglas därmed av möjlighet till bredd när det gäller översikt och olika perspektiv på Musikpedagogik som tvärvetenskapligt ämne, men erbjuder också fördjupning, specifikt inom nämnda fokusområden, eftersom handledare och verksamma forskare bedriver projekt och själva fördjupar sig inom dessa områden. Även studier som kan placeras inom fältet musikpedagogisk filosofi förekommer inom forskningsmiljön, vilket ger möjlighet till fördjupning, samtidigt som en breddning av ett mer traditionellt empiriskt förhållningsätt tillhandahålls. Även forskning med inriktning på musicerande och musikaliskt lärande i relation till medvetandets processer och de konstnärliga uttryckens relation till andra mentala och intuitiva processer har påbörjats och kontakter med internationella nätverk som hanterar olika aspekter av medvetandeforskning har etablerats. Detta engagemang utvidgar ämnet vid KKL mot Musikpedagogikens psykologiska och neuropsykologiska gränssnitt, vilket också på sikt kommer att betyda fördjupningsmöjligheter inom forskarutbildningen.

Sedan 2001 har tio doktorander disputerat i Musikpedagogik, fram till 2009 inom följande ämnesområden, vilka tillsammans visar på bredd och möjliga fördjupningsområden; genus och komposition, lärandeformer och värderingar inom högre musikutbildning, gehörskompetens bland rockmusiker, musikdidaktisk interaktion i grundskolan, musik och dataspel, festival som arena för musikaliskt lärande och identitetsutveckling, och Hagströms musikundervisning. Under samma tidsperiod har ytterligare fem doktorander funnits inskrivna och avslutat sina studier med en licentiatexamen. Sedan nuvarande ämnesföreträdare tillträdde 2012 har tre doktorander disputerat, nämligen Thomas von Wachenfeldt med fokus på folkmusikaliskt lärande, Johan Nyberg med fokus på musikalisk kunskap och bedömning på gymnasiet estetiska program, och Annette Mars med en avhandling om kulturens betydelse för musikaliskt lärande i grundskolan. För närvarande finns endast en doktorand inskriven i ämnet Musikpedagogik vid KKL/LTU vars avhandlingsprojekt studerar interpretation som undervisningsinnehåll i högre pianoundervisning. Miljöns storlek varierar i takt med tillgängliga personella och finansiella resurser, vilka varit förhållandevis knappa under hösten 2016. Dock präglas miljön av ett förhållningssätt som strävar mot att på olika sätt vidhålla en fungerande och rik verksamhet med de resurser som finns kring forskarutbildningen, vilket beskrivs i den följande texten.

Varje forskarutbildningsämne vid LTU har en fastställd *Allmän studieplan (ASP)*. Ordförande vid berörd fakultetsnämnd fastställer den allmänna studieplanen för respektive forskarutbildningsämne och den utformas enligt fastställd mall. Varje forskarutbildningsämnes ASP ligger tillgänglig på LTU:s hemsida¹ och i dessa framgår bland annat ämnesbeskrivning för vardera ämne samt vad som krävs för respektive examen (licentiat och doktor). Licentiatexamen omfattar minst 120 högskolepoäng varav 30–60 högskolepoäng i kurser och doktorexamen omfattar totalt 240 högskolepoäng varav 60–120 högskolepoäng i kurser.

¹ http://www.ltu.se/cms_fs/1.106439!/file/Allmän%20studieplan%20Musikpedagogik.pdf

Vanligen läser en doktorand i Musikpedagogik 90-100hp i kurser. När det gäller balansen mellan djup och bredd garanterar de obligatoriska kurserna i musikpedagogik, vetenskapsteori, metod, vetenskapligt skrivande; forskningsetik och högskolepedagogik en bredd, med viss möjlighet till fördjupning i relation till det egna avhandlingsarbetet, och de fria kurspoängen ger tillfälle till fördjupning såväl teoretiskt, metodiskt som ämnesmässigt.

Den musikpedagogiska forskningsmiljön vid LTU är knuten till ett antal nationella, nordiska och internationella nätverk. Vid LTU är för närvarande forskarutbildningsmiljön i musikpedagogik nära sammanvävd med forskningsmiljön, eftersom endast en doktorand finns i ämnet². Inte minst har Nordiskt Nätverk för Musikpedagogisk Forskning, där LTU har varit en aktiv part allt sedan grundandet 1994, utgjort en betydelsefull organisation för Musikpedagogikens, och därmed forskarutbildningsämnet utveckling. Från att ha varit ett tämligen litet ämne har en remarkabel utveckling ägt rum inom nordisk Musikpedagogik under de senaste decennierna. Ämnesföreträdaren är sedan tre år tillbaka ordförande för nätverket. Under åren 2009-2011 drevs en nationell forskarskola i musikpedagogik inom ramen för lärarlyftet, där ämnesföreträdaren var ko-ordinator, vilket lade grunden för ett nationellt kontaktnät med samarbetsparters vid samtliga lärosäten med forskarutbildning i musikpedagogik. Det aktiva deltagandet i internationella nätverk innebär en mängd viktiga kontakter. Forskningsarbeten bedrivs med forskare från Brasilien, Kanada, Norge, Finland, Grekland, och USA vilket bidrar till forskarutbildningens bredd, samtidigt som det ger möjlighet till kvalificerat djup genom kontakt med individuella experter.

Forskarutbildningsämnet är väl förankrat i både vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, genom den praktisknära forskning som har genomförts och genomförs enligt beskrivningen ovan (empiriska och teoretiska/filosofiska studier i praktisknära kontexter) vilket utvecklas vidare under rubriken aspektområde miljö. Publikationsgraden i peer-review granskade tidskrifter, liksom av kapitel i internationella vetenskapliga, såväl som i nationella populärvetenskapliga böcker är relativt hög. Att publikationsgraden är hög visas både i relation till miljöns storlek och till LTUs kvalitetskrav, och de varierande tidskrifterna/böckerna visar på såväl bredd som djup. Exempelvis vittnar publikationslistan om 27 publikationer av olika slag under året 2016. Forskarnas och doktorandernas (nuvarande och forna) verksamhet är väl etablerad såväl nationellt som internationellt.³

Kommentar aspekt forskarutbildningsämne

Utifrån ovanstående genomgång kan konstateras att forskarutbildningsämnet Musikpedagogik är väl avgränsat vad gäller såväl bredd som djup och har god förankring i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Sedan ämnet etablerades för 20 år sedan har tio doktorer och fem licentiater examinerats. Det finns en uppenbar utvecklingspotential när det gäller mängden tillsvidareanställda medarbetare – aktiva i forskarutbildningen – för att säkerställa en fortsatt hög kvalitet på forskningen samt för att säkra forskarutbildningens positiva utveckling, vilket arbetas aktivt med.⁴För närvarande är det ämnesföreträdaren, som hittills fungerat som huvudhandledare för samtliga doktorander, tillsammans med den tillsvidareanställda lektorn, som står för kontinuitet i forskarutbildningen. Vid behov finns även professor och docenter inom ämnet Pedagogik att tillgå.

² Övriga verksamheter som erbjuds inom ramen för forskarutbildningen, men utanför ämnets gränser vid institutionen och vid LTU i stort beskrivs löpande.

³ <http://ltu.diva-portal.org/smash/resultList.jsf>

⁴ <https://ltu.app.box.com>

Aspektområde: område, miljö och resurser

Aspekt: Personal

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens i förhållande till utbildningen

Förutom ämnesföreträdare och tillsvidareanställd lektor har sedan 2012 fyra handledare varit involverade i verksamheten inom den Musikpedagogiska forskarutbildningsmiljön vid KKL. Ämnesföreträdare Cecilia Ferm Almqvist har fungerat som huvudhandledare till samtliga fyra doktorander som varit aktiva under tidsperioden och den heltidsanställda lektorn har fungerat som biträdande handledare till en av dem. De övriga fyra engagerade biträdande handledarna med hemvist vid Högskolan i Dalarna, Høgskolen i Vest, Norge, Malmö högskola/Göteborgs universitet samt Høgskolen i Innlandet, Norge, har med ett undantag också varit aktiva som gästlektorer i forskarutbildningsmiljön och under olika perioder varit anställda 20–25% vid KKL. Tillsammans har handledarnas kompetenser motsvarat ett brett område inom det musikpedagogiska forskningsfältet, där samtliga verkar. Såväl metodisk kompetens som kunnighet inom olika vetenskapsteoretiska perspektiv har representerats, och fördjupningsmöjligheter har funnits. Deras publikationslistor vittnar om en gedigen vetenskaplig kompetens.⁵ Dessutom ingår samtliga externa kollegor i ett antal vetenskapliga musikpedagogiska nätverk, såväl nationellt som internationellt. Kollegorna har förutom att fungera som handledare till specifika doktorander också vid seminarier bidragit med respons till doktoranders och även seniora kollegors utveckling. Den seminariemodell som används och kontinuerligt utvecklas i forskarutbildningsmiljön (vilken beskrivs närmare under nästa rubrik, sidan 8) bidrar till ett kollektivt lärande och i förlängningen till publikationer.Handledningen föregår och har föregått såväl på plats som virtuellt med hjälpmedel såsom mail, Skype och Adobe Connect. Vid slutseminarier inför licentiatexamen eller disputation deltar alltid den biträdande handledaren på plats.

Lektorer uppmanas att så snart som möjligt efter disputation genomgå första steget i LTUs handledarutbildning, vilket ämnesföreträdare och lektor i Musikpedagogik har gjort (vissa doktorander i Musikpedagogik har under åren genomgått denna handledarutbildning redan under sin doktorandtid).⁶ Denna utbildning utgör ett viktigt led som förberedelse för handledarrollen. Lektorer vid KKL skall så snart tillfälle ges, fungera som biträdande handledare för doktorand under förutsättning att kompetensen passar med doktorandens inriktning och doktoranden själv är positiv till situationen. Så har också skett inom ämnet Musikpedagogik. Ett av kraven för att uppnå docentkompetens vid LTU är att personen ifråga aktivt har handlett en doktorand och för att vara huvudhandledare krävs minst docentkompetens.⁷ Under doktorandtiden har samtliga forskarstuderanden i Musikpedagogik genomgått en högskolepedagogisk kurs omfattande 7.5hp, och i vissa fall två kurser, tillsammans omfattande 15hp.

LTU arbetar aktivt med att fler personer ska kunna docent- och professormeritera sig. Till exempel har olika former av stöd/program/kurser för detta anordnats centralt vid LTU. Anna-Karin Gullberg, tillsvidareanställd lektor på avdelningen musik och dans, erhåller medel för kompetensutveckling mot docent/biträdande professor i ämnet Musikpedagogik. Ett idogt arbete med att framhålla vikten av att satsa på fler lektorat i Musikpedagogik har bedrivits sedan september 2012. För att ge forskarstuderanden en rik miljö under närvarande omständigheter bjuds disputerade medarbetare in till seminarieverksamheten. Under våren är till exempel fyra externa kvalificerade kollegor anlitade i kurser på avancerad nivå inom ramen för läraryrket. Två av dem är disputerade i musikpedagogik, en i pedagogik med inriktning dans, och en har lic-examen i musikpedagogik. Dessa ingår även i seminarieverksamheten på

⁵ <https://ltu.app.box.com>

⁶ <http://www.ltu.se/org/hpc/Var-verksamhet/Handledarutbildningen>

⁷ www.ltu.se/ltu/Lediga-jobb/Fakta-for-sokande/Anstallningsordning-1.5376

forskarutbildningsnivå, vilket kommer doktoranden till nytta. En tjänst som biträdande lektor i danspedagogik är under tillsättning, och den personen kommer att tillhöra forsknings/forskarutbildningsmiljön, samt kommer att kunna fungera som biträdande handledare.

Vid seminarierna, där som nämnts även gästlektorer och andra inbjudna seniora gästforskare deltar, liksom en del av de doktorander ämnesföreträdaren är och varit och är biträdande handledare till, diskuteras doktoranders egna projekt, såväl som seniora forskningsprojekt, från ide till färdig publikation. Med deltagarnas texter som grund, fungerar teori- och metod-diskussioner som ett viktigt forum för erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande som bidrar till ämnets seniora forskning, och kan därmed ses som kompetensutveckling. Seminarierna utgör med andra ord en viktig del i ett uppbyggt system för att säkerställa handledare och lärares kompetensutveckling.

Vid sidan av forskningsseminarierna bedrivs ett institutionsövergripande handledarseminarium, där samtliga huvudhandledare har möjlighet att träffas minst en gång/år. Här informeras handledarna exempelvis om förändringar som äger rum rörande forskarutbildning, men möjligheten att ventilera frågor som rör handledning ges också. Även disputerade medarbetare i andra ämnen än Musikpedagogik vid KKL deltar ibland i seminarier, som responsgivare och diskutanter.

Ett annat led i kompetensutveckling utgör de medel för pedagogisk utveckling som kan sökas från LTUs interna fond för pedagogisk utvecklingsfond – PUF. Genom de projekt som involverat medarbetare inom ämnet Musikpedagogik har innovativa pedagogiska frågeställningar lyfts som innebär kompetensutveckling inom projektledarskap, specifik ämnesfördjupning, didaktisk medvetenhet, nätverkande samt tvärvetenskaplig bredd. I projekten ingår seniora och juniora forskare, doktorander samt adjunkter. Inte sällan har disputerade medarbetare ledande roller i dessa projekt. Ett aktuellt projekt som involverar seniora forskare från den musikpedagogiska miljön fokuserar gruppundervisning och ny teknologi i kandidatutbildningen i musik, och ett annat gehörsbaserat lärande och entreprenörskap.

I medarbetarsamtal inom ämnet görs en kartläggning av kompetensutvecklingsbehov samt åtgärder i form av en individuell utvecklingsplan. Kartläggningen visar bl. a. på gällande handledares och lärares arbetsuppgifter och kompetens. Utifrån kartläggningen upprättas sedan en individuell utvecklingsplan där det framgår; vad som ska utvecklas, hur det ska gå till, vilka resurser som krävs, när det ska ske och när det ska avslutas, samt hur och när uppföljningen sker. Rent konkret kan det innebära att en medarbetare i sin utvecklingsplan, i samverkan med avdelningschef, identifierar behovet av att genomgå handledarutbildning och/eller ledarskapsutbildning. Med utgångspunkt i kartläggningen av den individuella utvecklingsplanen kan sedan medarbetaren ansöka om kompetensutvecklingstid från institutionen. Förutom de strategier på LTU- och KKL-nivå som syftar till att stärka handledare och lärares kompetensutveckling som beskrivits ovan sker en kontinuerlig kompetensutveckling bland medarbetare inom ämnet Musikpedagogik genom deltagande i nationella och internationella forskningskonferenser och nätverk (se publikationslistor handledare och övriga forskare). Dessa tillfällen möjliggör presentation och diskussion av forskning samt kontaktytor med relevanta forskargrupper. På så sätt fördjupas den egna kompetensen och förutsättningar för nya forskningsprojekt och publikationer stärks.

Som ett led i att handledare ska kunna följa med i samhällets utveckling föregår kontinuerligt deltagande i vetenskapliga och populärvetenskapliga sammanhang, inom och utom akademien. Forskning presenteras för och diskuteras med såväl skolor som andra aktörer. Ett exempel är forskarfredag, ett EU-arrangemang där gymnasieungdomar i Piteå träffar forskare. Detta har bland annat utgjort en ingång till samarbete mellan lokala forskare i olika ämnen och Piteå

Science Park. Ett annat exempel är fortbildning av lärare där deltagare i forskningsmiljön anlitas av kommuner, såväl i norr som söderut. Vidare är handledare exempelvis delaktiga som externa experter på uppdrag av statliga verk, så som vid utformning av kurs- och läroplaner samt utvärdering av skolverksamhet i Skolverkets regi; i bedömggrupper hos UKÄ; och som referenspersoner och ämnesexperter vid Myndigheten för kulturanalys. Dessa uppdrag bedöms äga rum i genomsnitt en gång per år och leder till kännedom om och möjligheter att påverka relevant statlig och kommunal verksamhet, samt bidrar till viktiga och funktionella nätverk. I övrigt ger deltagande i olika praktikinära utvecklings- och forskningsprojekt insikter i och förståelse för samhällsutveckling på flera nivåer, nationellt och internationellt. I anslutning till nationella och internationella utvecklings- och innovationsprojekt med inriktning mot musik och entreprenörskap (exempel NoCry, BoomTown Music Education och i framtiden Spotify) ingår ofta ett flertal samverkanspartners, exempelvis LTUs inkubator Go Business, kommuner samt externa aktörer/konsulter inom kreativa näringar, studieförbund, musik- och kulturskolor samt det fria musiklivet. I de olika uppdragen har det också visat sig att resultatet av bedriven forskning verkligen kommer till nytta, och utgör en grund för utkomst efter deltagandet. Ämnesföreträdaren är också medlem i Kungl. Musikaliska Akademiens forskningsnämnd, vars mål är att stötta och utveckla forskning som kommer musiklivet till nytta.

I de fall en doktorand får problem med processen i forskarutbildningen och önskar handledarbyte, rekommenderas doktoranden ta upp ärendet med prefekt och/eller utbildningsledare för forskarutbildningen. Vid universitetet finns även ett doktorandombud som kan kontaktas, speciellt i de fall doktoranden upplever problem i relation till handledare, prefekt och/eller utbildningsledare för forskarutbildningen vid institutionen. Även doktorandsektionen, företagshälsovård eller skyddsombud kan kontaktas vid behov. I de fall handledare upplever problem med doktorandens måluppfyllelse som inte gått att lösa av handledarna och doktoranden, kontaktas utbildningsledaren för forskarutbildningen samt prefekt.⁸ Som alternativa handledare finns dels kollegor inom musikalisk gestaltning och pedagogik vid institutionen, men också en mängd seniora forskare med handledarkompetens i Musikpedagogik inom de nationella och internationella nätverk som tidigare nämnts.

Kommentar aspekt personal

Handledarkompetensen har under de år utvärderingen gäller hållit god kvalitet, inte minst med hjälp av tillresande medarbetare som engagerats även för lokalt deltagande i forskarutbildningsmiljön. Det finns också goda förutsättningar för kompetensutveckling, såväl internt som externt, och deltagarna i miljön utvecklar ständigt sina kunskaper och färdigheter, både vad gäller bredd och djup. Flera strategiska arbeten har bedrivits för en mer långsiktig ökning av miljöns storlek⁹ för att stärka vetenskapligheten i miljön, och säkra en bred och djup handledarkompetens.

⁸ <http://www.ltu.se/research/Utbildning-pa-forskarniva/Handbok/9-Handledning-1.57457>

⁹ <https://ltu.app.box.com>

Aspektområde: Område, miljö och resurser

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Forskarutbildningsmiljön i musikpedagogik utgörs närmast av de individer som nämnts ovan; två seniora tillsvidareanställda kvinnor, och en anställd manlig doktorand, kompletterade av externa medarbetare. För närvarande är svenska och norska gemensamma språk för samtliga inblandade, men om nödvändigt kan verksamheten bedrivas på engelska. I princip alla texter som är aktuella i sammanhanget skrivs och läses på engelska. Vid antagning av nya doktorander tas hänsyn till jämn fördelning mellan könen i miljön, närhet till forskningsmiljöns satsningsområden, behov i institutionens verksamhet, och inte minst förutsättningar för att klara av forskarutbildningsstudierna på avsatt tid.

Grunden för forskarutbildningen är avdelningens musikpedagogiska forskningsmiljö, där nämnda textseminarier utgör en viktig del av verksamheten. Vi arbetar utifrån nedanstående modell som utvecklats och ständigt utvärderas i miljön, från 2003–2011 som ett ämnesövergripande koncept, och sedan 2012 i en rent musikpedagogisk kontext. Vid i princip varje seminarietillfälle används tid för reflektion över hur modellen fungerar och hur den kan justeras, och dessutom har fyra bokkapitel med grund i empiriska studier av modellen publicerats (se publikationslista). Eftersom denna verksamhet ses som viktig i relation till andra aspekter som värderas i föreliggande utvärdering, vill vi beskriva den någorlunda detaljerat. Den bakomliggande tanken då modellen infördes var att seminarier baserade på text och utveckling av texter, skulle kunna förutsätta att deltagare på förhand läser de texter som tas upp, att klimatet medger att alla vågar delta aktivt och att alla är konstruktivt kritiska i sina kommentarer. Ambitionen var att alla deltagare, nya och mer långt gångna doktorander, samt seniora forskare på olika nivå, skulle kunna delta på sina villkor. Tanken var också att ett nytt arbetssätt skulle ge bättre förutsättningar för att utmana varandra till dialog och kunna se varandras varierade erfarenheter och kunskaper som en tillgång, i utveckling av självständig respons- och forskarkompetens. Arbetssättet som utformades i forskarutbildningsmiljön med grund i forskningslitteratur har utvecklats vidare i andra forskningsmiljöer men även tillämpats inom högskoleutbildning på grund- och avancerad nivå vid lärosäten runt om i Norden.

En central grundtanke för seminariemodellen är att den bygger på tre delar: *förberedelse*, *genomförande* och *efterarbete*. Inför ett textseminarium förväntas författaren skicka den självständigt formulerade texten i god tid och övriga deltagare förväntas självständigt förbereda och förmedla sin respons *skriftligt*. För att underlätta responsarbetet sorteras texter in i tre nivåer i definierade som färger vilka visar var i skrivprocessen texten befinner sig, vilket i sin tur indikerar vilken typ av respons som efterfrågas (se tabell nedan). Förutsättningar för deltagarorienterade seminarier skapades genom följande struktur, med förberedelse punkt 1–4, genomförande punkt 5 och efterarbete punkt 6:

1. Författaren skickar ut texten till seminariedeltagarna minst en vecka i förväg.
2. Författaren förmedlar vilken nivå texten befinner sig på, tydliggör vilken nivå (färg) av respons som förväntas och kan formulera ytterligare önskingar om specifik respons.
3. Deltagare läser texten och formulerar respons i linje med författarens önskingar samt skickar sin respons till seminariegruppen. Samtliga deltagare förbereder seminariet genom att läsa igenom allas förmedlade respons.
4. Författaren sammanställer och bearbetar responsen samt väljer ut vilket innehåll som ska diskuteras på seminariet (2–3 frågor) liksom hur detta ska genomföras.
5. Författaren ”äger” tiden för seminariet gällande både innehåll och form.
6. Författaren kan bearbeta sin text både utifrån det som framkom på seminariet och utifrån de skrivna kommentarerna, gärna tillsammans med handledare.

Tabellen används för att visa var i skrivprocessen texten befinner sig och vilken respons som då kan vara lämplig. Grön text indikerar att det handlar om ett utkast eller en skiss kring en idé eller upplägg till en kommande text. Texter i den här fasen behöver respons på idéerna och inte på texten som text. Röd text handlar om utkast av text från tidigt till sent i processen och fokus på responsen ligger på förståelse av innehållet. Svart text innebär skarpt läge inför publicering eller examination och då efterfrågas respons på formalia. Tanken är att kontinuerlig respons under skrivprocessen leder till texter med god kvalitet, vilket i sin tur påverkar användbarhet, examination eller publicering. Att författaren självständigt bearbetar responsen i förväg förväntas ge goda förutsättningar för ett dialogiskt samtal där försvar eller destruktiv retorik kan undvikas. Färger som representerar nivå/fas i skrivprocessen:

	Grön text: tanketext, idéer, anteckningar	Röd text: tidigt till sent utkast	Svart text: sista utkast
Vad ska vara i fokus för responsen?	<ul style="list-style-type: none"> • Textens innehåll, tankar och idéer • Textens innebörd och synsätt • Idéernas bärkraft och potential 	<ul style="list-style-type: none"> • Textens fokus och sammanhang • Förståelse av texten • Syfte och balans mellan textens olika delar 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordval, meningsbyggnad, rättskrivning och andra formalia • Begrepp och nivå på begrepp • Variation och konsekvens av ord och begrepp, stil och genre
Frågor som stöd vid respons-arbetet	<ul style="list-style-type: none"> • Hur uppfattar du syftet? • Hur uppfattar du textens budskap? • Hur uppfattas idéernas styrkor och svagheter? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hur är texten anpassad till vald genre? • Hur uppfattar du syftet? Vad är den röda tråden? • Vilka uppfattas som tänkta mottagare? • Hur uppfattas innehållets styrkor och svagheter? 	<ul style="list-style-type: none"> • Vilka uppfattas som tänkta mottagare? • Hur uppfattas textens styrkor och svagheter?

Tabell 1: Responsmodellens färgkodning

Hela proceduren bidrar till att deltagarna lär känna sig själva som självständiga författare och forskare – hur och vad var och en kommunicerar i text. När man på ett mer medvetet sätt prövar nya förmågor och färdigheter kan det ge argument för att skriva på nya sätt eller pröva sina ytterligheter, vilket i sin tur leder till självständighet. I den situationen är det lättare att våga be om mer avancerad respons.

Vi menar, och har genom åren sett, att doktorander, genom sitt deltagande i seminarieformen, har utvecklat responskompetens; förmåga att självständigt formulera, ge, ta emot och bearbeta

respons, vilket är en central förmåga i ett fortsatt akademiskt arbete. Modellen bidrar också till att texter kontinuerligt kvalitetsgranskas, och att insikter i ett brett musikpedagogiskt fält utvecklas hos var och en, såväl vad gäller innehåll, metoder och teorier, eftersom samtliga deltagare är engagerade i allas forskningsprojekt. Detta stärks också av att alla doktorander blir färdiga på avsett tid och att vi som nämnts håller en relativt hög publiceringsgrad, trots en liten forskarutbildningsmiljö. Det kontinuerliga artikelskrivandet, som på sätt och vis blir kollektiv genom modellen, inspirerar samtliga deltagare i miljön. Vid utvärderingar och medarbetarsamtal har det framkommit att deltagarna vid dessa seminarier upplever att seminarieformen har en tillåtande och välkomnande atmosfär vilket främjar medarbetarna att känna trygghet i olika skeden av en forskningsprocess samt be om råd och feedback i handledarsituationen.

För att visa på vilken forskningsmiljö doktorander i musikpedagogik är del av och vilka möjligheter till kontakt med det omgivande samhället som ges tas här exempel på pågående forskning upp. För närvarande genomförs till exempel forskningsprojekt som studerar musikundervisning inom det allmänna skolväsendet, med fokus på genus, bedömning och komposition, vilket är relevanta områden inom dagens musikundervisning och relaterar till relevant praktik. Ett annat exempel är ett pågående projekt där gehörsbaserad undervisning inom högre musikutbildning finns i fokus. När det gäller relevanta områden utom institutionen studeras bland annat dans som estetisk uttrycksform bland äldre. Folkbildning och estetisk bildning är områden som har utvecklats och undersökts inom forskningsmiljön, tidigare inte minst i relation till folkhögskole-, folkmusik- och garagebandsmiljö. Från och med sommaren 2017 kommer bildning i relation till strömmande musik, med Spotify som case, att studeras finansierat av Wallenbergsstiftelsen. Utvecklingen av projektet, där också doktorander varit involverade har skett inom en av LTUs satsningar på starka forskningsmiljöer, nämligen Gränsöverskridande konst och teknik, och forskningsmiljöer som är inblandade finns vid Stockholms universitet, Örebro universitet och Texas University. Doktorander i Musikpedagogik har inblick i samtliga projekt genom närheten i forskningsseminarierna, vilket erbjuder en bred grund och möjlighet till fördjupning.

Förutom de obligatoriska kurserna¹⁰ uppmuntras doktorander i Musikpedagogik att delta i fakultetsövergripande kurser, liksom i kurser anordnade av andra universitet än LTU, vilket vanligtvis utgör ca 15hp. Skälen är att träffa externa forskare och doktorander i andra ämnen för att på så sätt få perspektiv på olika aspekter av ett avhandlingsarbete, samt sig själv som blivande forskare.

Doktorander i Musikpedagogik skall delta i minst en nationell, en nordisk och en internationell konferens, alltså sammanlagt minst tre, under sin studietid (se ASP och ISP). Presentationerna, som också ger kurspoäng, förbereds individuellt såväl som kollektivt, och deltagandet återförs till forskarutbildningsmiljön efteråt. Aktuella konferenser diskuteras kontinuerligt i forskningsgruppen. Utfallet av deltagandet är att presentation vid en konferens ger viktig feedback till pågående projekt, som därefter oftast resulterar i peer-review artiklar. Dessutom leder deltagande i konferenser till att doktoranders insikter såväl teoretiskt, metodiskt som ämnesmässigt breddas och fördjupas. De får också träning i att formulera sig muntligt och skriftligt samt i att bemöta respons i ny miljö. De seniora forskarnas lokala och internationella nätverk används för att presentera doktorander för relevanta personer, och för att inkludera dem i utvecklande sammanhang. Kontakterna kompletterar utbildningsmiljön på flera sätt, bland annat genom att internationella kontakter återkommer i olika roller och funktioner; som ämnesexperter, diskutanter och opponenter. Den nära kollegialiteten möjliggör en hög kvalitet på utbyten och samarbetsprojekt. Detta syns även i publikationslistan där flera artiklar är resultat av nordiska och internationella samarbetsprojekt med grund i nätverkskontakter.

¹⁰ http://www.ltu.se/cms_fs/1.106439!/file/Allmän%20studieplan%20Musikpedagogik.pdf

Genom att texter läggs fram två till tre gånger per termin och granskas vid slutseminarium där såväl nationella som internationella diskutanter bjuds in och kontextualiserar, problematiserar samt perspektiverar doktoranders arbeten och argumentation säkerställs kvaliteten på avhandlingarna i miljön. Dessutom bjuds externa läsare in om någon spetskompetens vad gäller metod eller teori saknas bland anlitade handledare. Detta arbetsätt innebär att doktorander inför disputationen redan har fått ett flertal möjligheter att värdera och omvärdera sina ställningstaganden i relation till andra institutioners förhållningsätt och kunskapstraditioner.

Förutom de månatliga träffarna i seminarieform, träffar de två tillsvidareanställda forskarna och doktoranden de externa medarbetarna under flera dagar såväl formellt i undervisning och strategiska uppdrag, som informellt. Doktorander har också under åren använt virtuella mötesplatser där de hållit kontakt under den tid de inte funnits på plats på campus. Medarbetare och doktorander vittnar om att de upplevt och upplever delaktighet, tillhörighet och en öppen och tillåtande stämning, om än flertalet är bosatta på annan ort. För att skapa en större miljö på plats för den doktorand som för närvarande finns inskriven vid forskarutbildningen finns överenskommelser om möjlighet att delta och lägga fram texter för granskning vid institutionens seminarier i ämnena pedagogik och musikalisk gestaltning

Vidare anordnas tvärvetenskapliga doktorandseminarier för samtliga doktorander vid KKL, oavsett ämnestillhörighet, vilket är viktigt då flera miljöer vid institutionen är små. Vid dessa seminarier ges doktorander inom samtliga forskarutbildningsämnen vid institutionen möjlighet att presentera och diskutera egna texter tillsammans med övriga doktorander under ledning av forskarutbildningsledaren. Tvärvetenskapliga seminarierna vid KKL genomförs som regel varannan månad, men det faktiska antalet kan variera beroende på antalet doktorander och texter att ventileras. Dessa seminarier används också för utbildning kring ämnesövergripande frågor, t.ex. forskningsetik, hantering av forskningsmaterial, publicering och informationssökning. I samband med seminarierna ordnas ibland även sociala aktiviteter som ett led i arbetsmiljöarbetet.

Kommentar aspekt forskarutbildningsmiljö

Utifrån förutsättningarna fungerar forskarutbildningsmiljön väl, om än den är liten. Ett identifierat utvecklingsområde och en utmaning för forskarutbildningsämnet Musikpedagogik är att öka antalet doktorander. Då de volymanslag institutionerna vid LTU tilldelas för anställda doktorander endast täcker ca en fjärdedel av den faktiska kostnaden behövs det för att kunna utlysas nya doktorandtjänster ytterligare medel, interna eller externa. Diskussioner för att möjliggöra detta förs kontinuerligt inom institutionen och mellan institutioner vid universitetet. På den positiva sidan har långtgående diskussioner förts med en extern aktör om att bekosta en forskarskola i musik som inkluderar ämnena Musikpedagogik och Musikalisk gestaltning för 5 doktorander med start 2018. Diskussioner pågår också om att återuppta samarbete mellan de institutioner i landet som bedriver forskarutbildning i musikpedagogik/musikvetenskap med musikpedagogisk inriktning. Det kan gälla ansökan om att starta en gemensam forskarskola, eller att bedriva gemensamma forskarutbildningskurser, vilket gjordes inom ramen för läraryftet 2009–2011 med lyckat resultat. Fram till dess att en större miljö vid institutionen är en realitet, används externa gästlärare och doktorander som deltagare för att säkerställa en kritisk massa.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

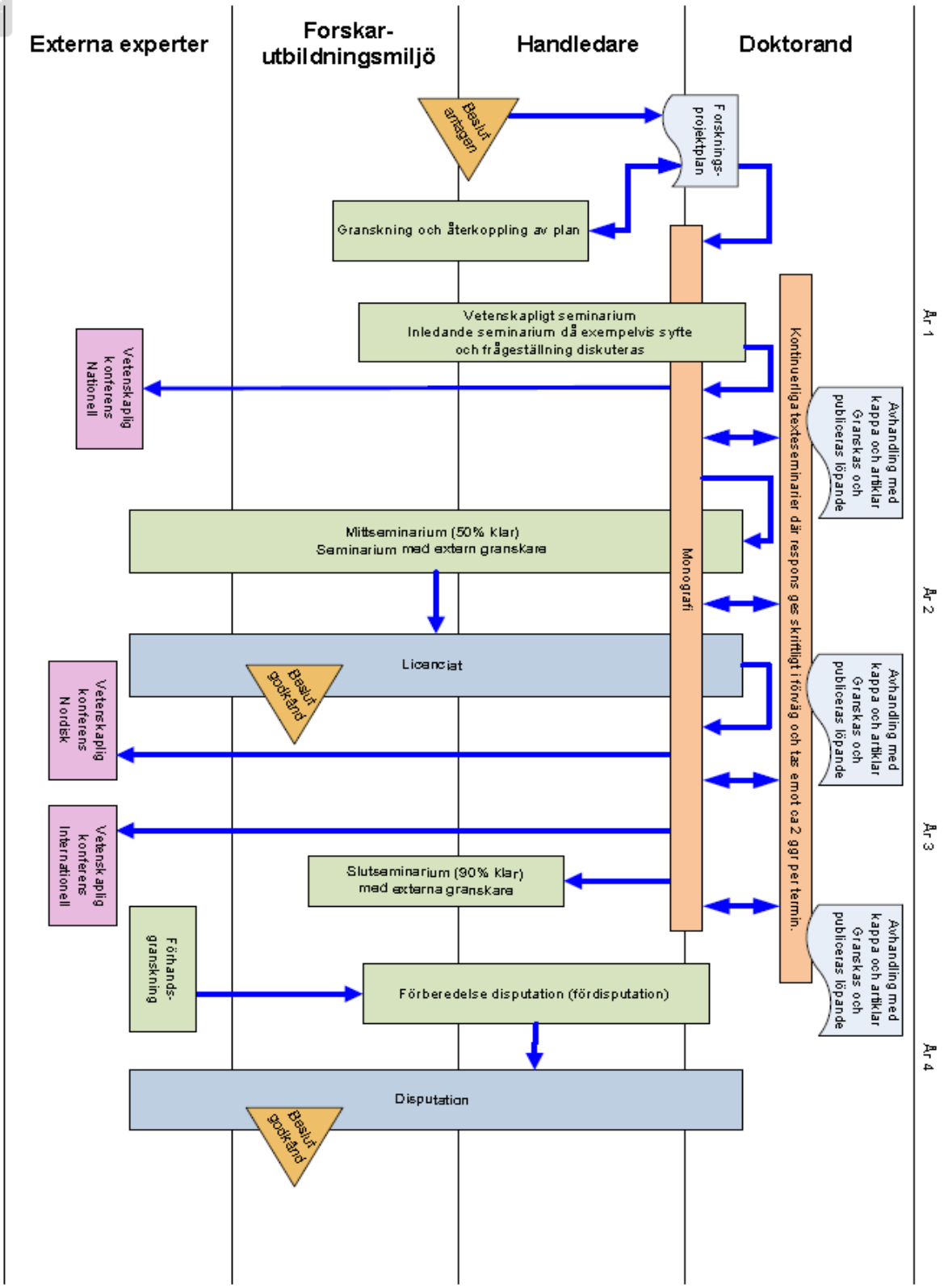
Aspekt: Måluppfyllelse

Forskarutbildningen i Musikpedagogik vid LTU bygger på en övergripande modell vilken illustrerar obligatoriska moment och progression i forskarutbildningen, där doktoranden på ett individuellt anpassat sätt tränas, bedöms och examineras i samtliga av högskoleförordningens examensmål av handledare, forskarutbildningsmiljön samt externa experter, vilket åskådliggörs i figuren nedan.

Sedan 2012 har samtliga doktorander disputerat inom ramen för avsatt tid. De obligatoriska kurserna, den individuella studieplanen, och kontinuerlig handledning är avgörande för detta, liksom de kollektiva textseminarierna. Dessutom är antagningskrav och antagningsprocess viktig där tidigare arbeten och formella krav (60hp på avancerad nivå), men inte minst att en obligatorisk forskningsplan utgör grunden för en kollegial kvalitetsdiskussion kring de sökandes möjligheter att genomföra utbildningen med kvalitet och på avsatt tid (se ASP). ISP följs upp varje termin, och inget går spårlöst förbi. Om en kurs ställs in läses en annan, om något krånglar med empiriskt material löses detta omedelbart, och val av teoretiskt perspektiv diskuteras grundligt i början, så att det håller hela vägen igenom. Planer för hur fyra artiklar skall kunna skrivas och publiceras på fem år, eller hur ett monografiarbete skall läggas upp på motsvarande tid, görs i början av utbildningen och justeras kontinuerligt. Det övergripande syftet relateras ständigt till delstudiernas forskningsfrågor för att helheten skall vara synlig och styrande genom arbetet. Licentiatuppsatsen försvaras muntligt vid ett offentligt licentiatseminarium och bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd. Betyg för en licentiatuppsats och tillika kurser beslutas av en examinator som utses av prefekten. Doktorsavhandlingen ska försvaras muntligt vid en offentlig disputation och bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd. Vid betygssättningen av de båda examina tas hänsyn till innehållet i, och försvaret av, avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling beslutas av en betygsnämnd, som utses särskilt för varje disputationstillfälle. Nedanstående figur (Figur 1) illustrerar strategier för att säkerställa måluppfyllelse i samtliga tre kunskapsformer, enligt beskrivningen ovan, men presenteras i sin helhet endast i detta avsnitt.

Tillgodoräknande av kurs som examinerats vid annat lärosäte godkänns av examinator/ämnesföreträdare för forskarutbildningen i Musikpedagogik. Tillgodoräknande av forskarutbildningskurs som är godkänd före antagning beslutas av ordförande i Filosofisk fakultetsnämnd (FFN) efter ansökan av handledare och doktorand ([Handbok för utbildning på forskarnivå](#)).¹¹

¹¹ <http://www.ltu.se/research/Utbildning-pa-forskarniva/Handbok/8-Kurser-1.57465>

Figur 1: Doktorandens väg till examen sammanfattad, samtliga aspekter diskuteras under nedanstående rubriker och har övergripande nämnts ovan.

Aspekt: Måluppfyllelse – Kunskap och förståelse

Tabellen nedan beskriver hur utbildningen i Musikpedagogik genom utformning, genomförande och examination säkerställer att doktorander, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Examensmål	Kunskap och förståelse		
	Lokala lärandemål (ej fastställda men funktionella)	Lärandeaktivitet och examination	Progression
- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet.	- beskriva vetenskapsområdet musikpedagogik i sin bredd, vilket förutom allmän musikpedagogik inom och utom institutioner inkluderar aspekter av musikpedagogisk filosofi, musikpsykologi, specialpedagogik och musikalisk socialisation samt musikpedagogisk historia - nyanserat beskriva och kritiskt reflektera något av ovanstående musikpedagogiska delområden	Forskarutbildningskurser i musikpedagogik. Deltagande på konferenser, seminarier och andra vetenskapliga mötesplatser inom ämnet musikpedagogik. Författande av monografi/sammanläggningsavhandling samt konferensbidrag.	Förstå seminariemodellen och ge respons efter egen förmåga och kompetens. Presentationer i olika forum: I början handledargruppen, forskarutbildningsämnet, institutionen, successivt inom nationella och internationella konferenser. Publikationer: i början tillsammans med handledare och på slutet ensam författare. I början en generell förståelse för vetenskaplig metod, för att successivt fördjupas och snävas in mot det specifika forskningsområdets metoder
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet	- med förtrogenhet hantera kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder - beskriva vad som i metodologiskt avseende kännetecknar musikpedagogisk forskning	Deltagande vid forskarutbildningskurser inom vetenskaplig metod, såväl inom ämnet musikpedagogik som närliggande ämnen.	

Tabell 2: Hur doktorander får möjlighet att utveckla kunskap och förståelse. Tabellen utgår ifrån doktorsexamen men gäller även för Licentiatexamen, då anpassad till aktuella mål för Licentiatexamen.

Ett sätt att erhålla översiktlig kunskap om Musikpedagogik som forskningsområde är att ha insikt vad gäller vad som publiceras i vilka tidskrifter. Kurser som leder till att doktorander införlivar den kunskapen finns i LTUs fakultetsöverskridande forskarutbildningsutbud, och forskarutbildningsmiljön och seminarierna håller diskussionen vid liv. Eftersom alla deltagare i miljön är involverade som responsgivare i samtliga publikationer ger det en bred insikt i området vad gäller såväl aktuella forskningsobjekt och –sammanhang, vedertagna vetenskapsteoretiska utgångspunkter, som relevanta metoder och placering inom fältet nationellt och internationellt. Kunskapen utgör en grund för att allt eftersom utveckla självständighet vad gäller att välja tidskrifter för publikation och att medvetet kunna placera sin studie på det musikpedagogiska fältet.

Universitetet har ett utbud av gemensamma kurser på forskarutbildningsnivå vilka kategoriseras som generella, ämnesfördjupande och breddande vilka fastställs i tvåårsperioder. För doktorander i Musikpedagogik ingår vissa obligatoriska kurser.¹² Vetenskapsteoretisk kurs och

¹² http://www.ltu.se/cms_fs/1.106439!/file/Allmän%20studieplan%20Musikpedagogik.pdf

metodkurs ger grundlig förståelse och utveckling av kunskap vad gäller grundvalar för musikpedagogisk forskning, samt val av metod. När det gäller förståelse och kunskap inom forskningsämnet ges två obligatoriska kurser i Musikpedagogik som forskningsfält (I och II) vilka garanterar att doktorander breddar såväl som fördjupar de musikpedagogiska kunskaper de har med sig in i forskarutbildningen. Kurserna är också upplagda så att de förutom bredd ger möjlighet att sätta sina egna studier i ett relevant, lite djupare, sammanhang, och att placera sig på forskningsfältet. Nämnda kurser erbjuds vid LTU men doktorander uppmuntras också att delta i generella och specifika kurser som leder till kunskap och förståelse vid andra lärosäten.

Ytterligare ett medel för att säkerställa måluppfyllelse gällande kunskap och förståelse är att doktorander i Musikpedagogik förväntas delta vid seminarier, nätverksträffar och konferenser på lokal, nationell och internationell nivå (se även aspekt forskarutbildningsmiljö samt ASP). Den kontinuerligt ökande komplexiteten på sammanhangen doktoranden skall delta i, leder till att en allt högre självständighet vad gäller kunskap och förståelse utvecklas. Kontinuerlig publicering i internationella peer-reviewtidskrifter, i början tillsammans med handledare, och senare ensam, bidrar också till utveckling av föreliggande kompetenser.

Det finns en öppenhet i forskarutbildningsmiljön för variation vad gäller val metoder och vetenskapsteoretisk grund, och eftersom alla deltagare i miljön är involverade som responsgivare till allas arbeten gör samtliga insikter inom en bred repertoar av teorier, forskningsansatser och forskningsmetoder. Huvudhandledaren betonar vikten av att doktorander tidigt sätter sig in i och förhåller sig till teorier och metoder samt relationerna däremellan på ett grundligt sätt. Även begreppsanvändning ska hanteras redan tidigt i processen, vilket sedan kontinuerligt utmanas och bekräftas, och på sätt fördjupas relevant kunskap och förståelse.

För att garantera att arbetet genomförs på avsatt tid följs den individuella studieplanen upp kontinuerligt. Varje termin, gås den igenom, skickas till forskarutbildningsledare och skrivs under av samtliga handledare, doktorand samt prefekt. Om detta inte görs, eller görs felaktigt, påminns handledaren av forskarutbildningsledaren om justering. Den är utformad på ett sådant sätt att inget kan passera utan diskussion och uppföljning av genomförda aktiviteter. Om utbildningsprocessen inte fortgår i linje med de överenskommelser som formulerats i ISP, trots upprepade återkopplingar, är det årligen handledarens skyldighet att informera prefekten om att doktoranden inte bör fortsätta sin anställning. Aspekter som tas upp i ISP är handledning, kurser och avhandlingsaktiviteter vilka alla rör föreliggande kompetenser. Handledningen genomförs med förberedda diskussionspunkter, frågor och texter, i genomsnitt var tredje vecka. Att kurser med relevans för föreliggande kompetenser genomförs kontrolleras med hjälp av ISP, liksom andra aktiviteter. Handledarens roll anpassas efter situationen samt utifrån doktorandens progression inom ett visst kunskapsområde. Institutionen avsätter 7,5 % (127h som fördelas mellan huvudhandledare och biträdande handledare) handledningstid per doktorand och år, vilket möjliggör en kontinuerlig handledning över tid. Detta sätt att följa upp ISP säkerställer måluppfyllelsen och kvalitetssäkrar processen. Utifrån dessa uppföljningar ställs nya delmål upp och genomförda aktiviteter utvärderas. Eventuella avvikelser från planen anges i ISP. Åtgärder kan bestå av exempelvis extra handledning, deltagande vid externa forskningsseminarier och konferenser eller handledning av extern expertis, vilket anges i ISP:n. Om det visar sig att doktoranden inte erhållit djup insikt i den tidigare forskning, teori eller metodologiska grund som används i avhandlingsarbetet fångas detta upp och extra läskurser/deltagande i riktade kurser ordnas.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Tabellen nedan beskriver hur utbildningen i Musikpedagogik genom utformning, genomförande och examination säkerställer att doktorander, när examen utfärdas, färdighet och förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt i såväl nationella som internationella sammanhang diskutera forskning i dialog med vetenskapssamhället, samt hur doktorander visar förutsättningar att bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Examensmål	Färdighet och förmåga		
	Lokala lärandemål	Lärandeaktivitet och examination	Progression
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,	- analysera filosofiska och teoretiska texter samt empiriskt material i relation till teorier och frågeställningar relevanta för forskningsområdet i avhandlingsarbetet och i andra sammanhang kunna analysera - analytiskt granska frågeställningar relevanta för avgränsade sammanhang och för ämnet aktuella problemområden - formulera kritiska analyser av egna och andras musikpedagogiska forskningsresultat	Vetenskaplig analys och syntes av insamlat material samt skrivande av vetenskapliga artiklar och/eller konferenspaper.	Att inledningsvis med hjälp av handledare och övriga medarbetare i forskarutbildningsmiljön erövra grundläggande färdigheter och förmågor att bedriva forskning. För att succesivt och med ökande självständighetsgrad planera och genomföra forskning på egen hand. Inledningsvis presenterar doktoranden sin forskning internt inom forskarutbildningsmiljöns seminarier för att därefter presentera i nationella och internationella forum. Inledningsvis har handledargruppen en viktig stödjande funktion vid olika presentationer, vetenskapliga såväl som populärvetenskapliga, men succesivt ska doktoranden träna och erövra sin självständighet.
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,	- i avhandlingsarbetet identifiera, formulera och undersöka musikpedagogiska forskningsproblem - motivera val av och på ett strukturerat och noggrant sätt använda relevanta forsknings- och analysmetoder som fångar och gör det möjligt att analysera komplexa musikpedagogiska fenomen - visa förmåga att ta emot, behandla och ge självständiga och välmotiverade synpunkter på andras pågående avhandlingsarbeten i seminariediskussioner och vid nationella och internationella konferenser	Självständigt formulera syfte och forskningsfrågor samt planera och genomföra datainsamling samt analysera i relation till det egna forskningsprojektet.	Med hjälp av handledarens stöd och därefter självständigt ge framåtsyftande respons och kritik på andras texter inom det egna teoretiska och metodologiska området för att sedan hantera olika Musikpedagogiska områden. Ge professionell respons och kritik till texter på samtliga nivåer och inom samtliga teoretiska och metodologiska inriktningar. Leda och planera seminarier och ta ansvar för och främja nyanställdas respons och delaktighet.
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,	- fortlöpande, klargöra hur den egna forskningen bidrar till den musikpedagogiska kunskapsbildningen i avhandlingsavsnitt som presenteras vid forskningsseminarier och vid etappseminarier, i konferensbidrag samt i den färdiga avhandlingen,	Författande av en avhandling som bidrar till kunskapsutvecklingen (monografi eller sammanläggningsavhandling inklusive kapp). Sätta studien i ett vetenskapligt sammanhang.	
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera	- presentera sin forskning, vid nationella och internationella konferenser, liksom vid det egna lärosätet och i den musikpedagogiska praktiken vid föreläsningar och seminarier med väl valda uttrycksformer	Delta i och presentera egen forskning vid vetenskapliga konferenser – nationellt och internationellt	

och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,			
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och	- identifiera och formulera behov av ytterligare musikpedagogisk kunskap i relation till tidigare samt egen forskning, styrdokument, samt i relation till praktikens autentiska behov	Delta i forskningsansökningar , artikelskrivande och konferenspresentationer	
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.	- uppmärksamma behov av, och bidra till, utveckling av praktisk reflekterad kunskap och på så - sätt visa vilja och förmåga att öka samspelet mellan musikpedagogisk teori och praktik för att i förlängningen erbjuda alla medborgare möjlighet till musikalisk erfarenhet och kunskap på lika villkor i olika musikpedagogiska praxissammanhang.	Delta i populärvetenskapliga presentationer och publikationer riktade till musiklärarprofessionen och allmänheten. Diskutera forskningsur samhälls- och praktikerperspektiv.	

Tabell 3: Hur doktorander får möjlighet att utveckla färdighet och förmåga. Tabellen utgår ifrån doktorsexamen men gäller även för Licentiatexamen, då anpassad till aktuella mål för Licentiatexamen.

Vid urval till antagning av doktorander är som nämnt tidigare den forskningsplan för ett fyraårigt projekt (eller tvåårigt vid antagning från eller till licentiatexamen) som utgör en del av ansökan avgörande. Där visar den sökande om den har förmåga att planera ett forskningsarbete, förståelse för samband mellan och konsekvenser av valt teoretiskt perspektiv, valda metoder, relation till forskningsfältet, samt formulera en relevant tidsplan. Denna forskningsplan följs kontinuerligt upp och diskuteras i handledning och seminarieform, ungefär en gång i månaden under det första året.

Metodkurser är obligatoriska, och oftast knyts examinationsuppgifterna nära till doktoranders valda projekt. Metoder övas, reflekteras och diskuteras innan de används, både i kurser och i pilotaktiviteter. Om det visar sig att doktoranden inte har internaliserat hantverket i förväntad grad, anordnas kompletterande aktiviteter såsom nya tillfällen till empiriskt arbete med extra handledning.

Doktorander skall enligt ASP delta i minst tre nationella, nordiska och internationella konferenser under sin studietid, vilket nämnts ovan. De tränas dessutom i att ta och ge respons genom den seminarieform som används, vilket förutom att stötta andras lärande, ger tillfälle att få insikt i och reflektera över val av olika metoder samt dess konsekvenser, samt inte minst sätta detta i relation till varierade vetenskapsteoretiska utgångspunkter. Här är också externa gästlektorer och professorers erfarenheter och kommentarer viktiga. Dessutom deltar doktorander i sammanhang där de möter varierade metodiska praktiker inom musikpedagogikens olika områden. De får också träning i att muntligt och skriftligt presentera och reflektera över valda metoder, konsekvenser av val, samt relationen till forskarrollen, i nationella och internationella sammanhang. Att föreliggande mål nås följs upp på samma sätt som ovanstående, men med särskilt fokus på färdighet och förmåga. Det kontinuerligt mer avancerade deltagandet i konferenser och nätverk ger också doktorander möjlighet att utveckla förmåga att se den egna forskningens roll i relation till samhällets behov.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Tabellen nedan beskriver hur former för och innehåll i utbildningen säkerställer att doktorander når intellektuell självständighet och förmåga att visa vetenskaplig redlighet och förmåga att föra forskningsetiska bedömningar, liksom hur det säkerställs att doktorander når fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Examens- och lärandemål	Värderingsförmåga och förhållningssätt		
		Lärandeaktivitet och examination	Progression
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar	- visa integritet, självständighet och originalitet i sitt forskningsarbete visa kännedom om och i sin egen forskning tillämpa forskningsetiska principer, i linje med vetenskapsrådets råd och rekommendationer - beskriva och genomföra forskning i enlighet med trovärdighetsaspekter relevanta för valt vetenskapligt angreppssätt	Kurser/kursmoment i forskningsetik. Formulera och reflektera över etiska dilemman av mindre och store art.	Att via kurser och kursmoment erövra en grundläggande förståelse och medvetenhet för forskningsetiska principer samt kunna värdera applicera detta på det egna forskningsprojektet. Göra balanserade värderingar mellan förväntad nytta med forskning och eventuella risker.
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.	- på ett fördjupat plan identifiera och reflektera över musikpedagogiska vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och som forskare ta ansvar för hur forskning genomförs och hur forskningsresultat framställs i relation till hur dessa kan användas i relation till utvecklingen av musikpedagogisk praktik	Etikprovning av doktorandprojekt	

Tabell 4: Hur doktorander får möjlighet att utveckla värderingsförmåga och förhållningssätt. Tabellen utgår ifrån doktorexamen men gäller även för Licentiatexamen, då anpassad till aktuella mål för Licentiatexamen.

Redan vid anställningen av doktorander ses det i den musikpedagogiska forskarutbildningsmiljön som viktigt att uppvisa förmåga att reflektera över vetenskapsteoretiska grundantaganden samt dess koppling till val av metod, samt över konsekvenser av dessa val. Det krävs som nämnts att de sökande lämnar in en forskningsplan, samt att de har med sig 60hp på avancerad nivå i Musikpedagogik, eller närliggande ämne. Under hela utbildningens gång diskuteras och ifrågasätts vetenskapsteoretiska grundantaganden, begreppsanvändning, metodologiska överväganden, metodiska val och etiska konsekvenser, såväl i handledning som i seminarier sammanhang. Doktorander förväntas också presentera sina arbeten löpande i nationella och internationella sammanhang, där deras intellektuella förmågor utmanas och utvecklas. Sammanläggningsavhandlingar dominerar i miljön, och en överenskommelse finns om att majoriteten av artiklarna skall vara publicerade, och samtliga insända till erkända vetenskapliga tidskrifter. Ett kontinuerligt artikelskrivande ger i reviewprocesser kommentarer från ett internationellt fält, som också utmanar och utvecklar självständighet och vetenskaplig redlighet. Att genomgå reviewprocesser i samband med varje artikels publiceringsprocess bidrar också till träning av värderingsförmåga och tydliggörande av förhållningssätt.

Kurser i Musikpedagogik, andra obligatoriska kurser och valbara kurser medför dessutom tillfällen att pröva ställningstaganden och reflektera över relationer mellan vetenskapsteoretiska utgångspunkter och metoder, samt konsekvenser av val. Varje enskilt projekt måste avvägas i förhållande till etisk prövning, och i relation till varje publikation övervägs etiska ställningstaganden. En kurs i forskningsetik är dessutom obligatorisk i forskarutbildningen i Musikpedagogik.¹³ Kopplingen mellan forskning och samhälle, samt forskarens ansvar, diskuteras löpande under utbildningens gång, till exempel genom diskussion av relevanta artiklar vid seminarierna.

För att garantera att arbetet genomförs på avsatt tid följs ISP upp kontinuerligt, varje termin, se ovan, men också med särskilt fokus på värderingsförmåga och förhållningssätt. Seminarieformen säkerställer en öppen dialog om hur forskarutbildningen genomförs och doktoranders förslag på förändringar tas tillvara och testas löpande. Besökande gästlärare påverkar också seminarierna genom att tillföra sina presentationer och sätt att arbeta. Samtliga gästlärare deltar aktivt i seminarieformen och ger såväl skriftlig som muntlig respons och detta innebär att ”nya röster” kommer med i samtalen fortlöpande, vilket bidrar till doktoranders möjligheter att utveckla ett kritiskt vetenskapligt förhållningssätt. Om det visar sig att doktoranden inte utvecklar sin värderingsförmåga till förväntad nivå redan tidigt i utbildningen, läggs extra fokus på att placera doktoranden i utmanande sammanhang så som extra kurser, seminarier och konferensdeltagande.

Arbetslivets perspektiv

De olika yrkessammanhang som väntar en doktor i Musikpedagogik är högre utbildningsinstitutioner som bedriver undervisning och forskning, skolhuvudmän för grundskola, gymnasium och kulturskolor, där undervisning, skolutveckling och ledarskap kan vara aktuella yrkesuppgifter, samt eget företagande. Forskarutbildningen i Musikpedagogik som har höga krav på teoretisk reflektion, samtidigt som den är praktikinära, förbereder på goda sätt för samtliga nämnda yrkessammanhang och -uppgifter, där kompetens som självständig forskare likväl som god samarbetspartner förväntas. Nämnas kan att samtliga disputerade doktorander anställts på relevanta positioner direkt efter disputation, vid lärosäten och huvudmän runt om i landet. Vi har i vårt beforskande av responsmodellen sett tydliga tecken på att reflekterad responskompetens är något som utvecklas och som är väl användbar i de yrkesroller som väntar. Även om tyngden på entreprenörskap kunde varit större, kan doktorander inom Musikpedagogik med en konstnärlig sidoaktivitet växla upp sina kompetenser under studietiden och doktorandarbetet till att utgöra en vidare och mer medveten portfolio av workshops och konserterande. Vid campus Piteå finns sedan 2008 inkubatorn Go Business för kreativa näringar. Go Business är placerad inom campusområdet och har sedan starten skapat ett klimat vid institutionen som visar på möjligheten till att kombinera teoretiska kunskaper med ett eget företagande. Verksamheten riktar sig till personal och studenter på samtliga nivåer och kan stödja doktorander till att bli drivna aktörer inom skol- och samhällsutveckling.

Kommunikation med praktik relevant för Musikpedagogik föregår ständigt, och forskningsmiljöns intresse för praktikinära forskning underbygger god kommunikation och gemensam förståelse mellan olika relevanta aktörer. En förutsättning för att kunna bidra med yrkeskompetenta doktorer, är att veta vilka uppgifter som väntar, likväl som att informera om vad disputerade i Musikpedagogik kan bidra med i olika relevanta yrkespraktiker. De nätverk ämnesföreträdaren och andra medarbetare är aktiva i medför en kännedom om vilka tjänster och arbetstillfällen som finns att rikta sig mot. Detta gäller även vilka fortsatta medel som är möjliga och rimliga att söka vad gäller post-doctjänster. Doktorander uppmanas även att samarbeta med andra forskare, utom institutionen, i slutet av sin doktorandperiod för att

¹³ http://www.ltu.se/cms_fs/1.106439!/file/Allmän%20studieplan%20Musikpedagogik.pdf

möjliggöra deltagande i större forskningsansökningar och nätverk, vilka i sin tur kan leda till fortsatt arbete efter examen.

Praxis är att doktorander under sin forskarutbildning utför 20% institutionstjänstgöring.¹⁴ Doktorander vid avdelningen för musik och dans vid KKL erhåller väl vald institutionstjänstgöring, vilket utgör en balansgång mellan att ta vara på deras tidigare kompetens inom det musikdidaktiska området, den kunskap de utvecklar under sitt avhandlingsarbete, samt vad som avses vara viktigt att ha med sig för att vara rustad för framtida karriärvägar, där såväl vetenskaplig som pedagogisk skicklighet krävs. Sammantaget förbereds doktoranden för att agera självständigt analytiskt, inkluderande och socialt hållbart i olika gruppsammanhang och ledarskapsuppdrag. Dessutom etableras en akademisk gemenskap i seminariet, och i gemensam undervisning. I den kollaborativa anda som utvecklats i forsknings/forskarutbildningsmiljön bedrivs en del undervisning på avancerad nivå av doktorander och seniora forskare tillsammans, vilket utgör en god skolning, med frihet under ansvar som utgångspunkt. Uppdraget att efter licentiatexamen, med stöd av disputerad mentor, handleda examensarbeten inom lärarutbildningen tränar handledarfunktioner och projektplanering. Doktorander arbetar vid avdelningen främst med undervisning och handledning, men i vissa fall även med olika uppgifter inom forskningsprojekt/pedagogiska utvecklingsprojekt (relaterat till, men inte identiskt med doktorandens avhandlingsprojekt), eller administrativa uppgifter som till exempel arrangering av konferenser. Tyngre och mer långvariga administrativa uppgifter som kursledarskap och examination undviks dock.

ISP används för att tydliggöra och följa upp vilket institutionsarbete doktoranden genomför och planeras att få som uppgift, samt hur detta balanseras med övrigt avhandlingsarbete och forskarstudier. Dessutom tas frågor upp i medarbetarsamtal med avdelningschef. Även utbildningsledaren är involverad i hur de 20% används konkret. Samtliga doktorander förväntas genomgå högskolepedagogisk kurs som bedrivs vid avdelningen "Högskolepedagogik i estetiska ämnen 7.5hp".

Doktorander bjuds in att delta vid institutionens samtliga mötesformer som avdelningsmöte, institutionsdagar, etc. för att introduceras i såväl institutionens övergripande arbete och frågeställningar som i olika personalgrupper.

Doktorander involveras också i institutionens utvecklingsarbete, exempelvis PUF-projekt inom avdelningens utbildningar, vilket nämnts ovan. Detta arbete är meriterande för såväl kommande arbete inom akademi, som för arbete inom andra utbildningsorganisationer, genom att doktorander tränas i att genomföra pedagogiskt utvecklingsarbete. I de fall doktoranden är en s.k. kommundoktorand och därmed har sin anställning i en kommun, sker "institutionstjänstgöringen" inom den kommunala verksamheten.

Ämnesföreträdaren, och i förlängningen avdelningens och institutionens chefer, har god kontakt med de som examinerats vid institutionen, och även vid andra lärosäten i landet, och ett ömsesidigt utbyte av tjänster föregår. Alumner knyts till miljön på olika sätt, engagerade som diskutanter vid granskningsseminarier, som biträdande handledare och som medlemmar i betygsnämnder. LTU genomför vart tredje år enkätundersökningar riktade till alumner som disputerat vid universitetet. I dessa undersökningar ingår universitetets samtliga forskarutbildningsämnen och den är således inte riktad specifikt mot Musikpedagogik. Resultaten kan vid behov ligga till grund för förbättringsåtgärder.

¹⁴ Doktorand kan, i samråd med handledare, välja om hen vill bedriva forskarutbildningen på 100% under 4 år, istället för det vanliga på 80% under 5 år.

Kommentar

I forskarutbildningen tränas en mängd generiska och ämnesmässiga förmågor som är användbara för det kommande arbetslivet. I anslutning till målet att utbildningen ska vara användbar och förbereda för ett föränderligt arbetsliv har vi identifierat ett utvecklingsbehov av mer konkreta strategier för att utvärdera huruvida detta verkligen sker i tillräckligt hög grad. Kontakter mellan huvudmän och akademi kan förbättras, vilket är ett nationellt problem där KKL kan vara föregångare vad gäller att utveckla goda relationer mellan praktik och akademi. Som ett led i detta planeras att fördjupa samverkan med kommuner i regionen via forskarskolor riktade mot exempelvis kulturskola och grundskola. Från hösten 2017 kommer musiker och branschexperter från det fria musiklivet att ingå som lärare och handledare vid ett flertal av grundutbildningens inriktningar och vid vissa tillfällen ingå i forskarutbildningsmiljön. Ämnet Musikpedagogik kommer att leda implementeringen av dessa nya arbetsformer och utvärdera nämnda form för samverkan och samhällsanknytning. Doktorander kan vidare förväntas att i högre grad delta vid institutionens kollegiala möten och på så sätt få insikt i verksamheten.

Doktoranders perspektiv

Vid aktuell institution, KKL, finns alltid en doktorandrepresentant i ledningsgruppen. Den utsedda doktoranden deltar därmed i beredning och beslut av frågor som berör forskarutbildning. Filosofiska fakultetsnämnden inkluderar också doktorandrepresentanter, men eftersom det finns många forskarutbildningsämnen för nämndens område, är inte alltid Musikpedagogikämnet representerat, men synpunkter från doktorander i Musikpedagogik förs vidare till nämnden genom den utsedda doktorandrepresentanten.

Vid LTU deltar också doktorander i beslutsprocesser genom Doktorandsektionen. Sektionen arbetar för att "... tillvarata doktoranders intressen samt att delta i utvecklingen av forskarutbildningen. Huvudsakligen sker detta genom representation av forskarstuderande i olika organ inom universitetet, exempelvis i universitetsstyrelsen och fakultetsnämnderna. Doktorandsektionen har även representanter i institutionernas ledningsgrupper, vilket ger ökade möjligheter att bevaka doktorandfrågor på institutionsnivå".¹⁵ Doktorandsektionen har en styrelse som ansvarar för den löpande verksamheten som består av ordförande, sekreterare och minst tre övriga ledamöter. Huvudsakligen bearbetas aktuella frågor som tagits upp i de olika sammanhang där sektionen är representerad (styrelse och nämnder).

I forskarutbildningsmiljön så som den sett ut sedan 2012 har en kontinuerlig diskussion om upplägg och genomförande av forskarutbildningen pågått. Doktorander har tillsammans med lektor, gästlektorer och ämnesföreträdare varit involverade i inriktning på forskningsämnet vid institutionen, i strategiarbete och upplägg av kurser. Bland annat genomförde vi tillsammans en kurs i kollaborativt musikpedagogiskt lärande. Där fanns kollaborativt lärande i fokus i texter och uppgifter, och seminarier var kollaborativt förberedda och genomförda. Kursen avslutades med gemensamt skrivande av en artikel som fokuserade kursen och det lärande som kom till stånd, vilken är publicerad i tidskriften *Visions of Research in Music Education*. Dessutom är doktoranden delaktig i vilka valbara kurser som skall ingå i utbildningen vilket dokumenteras i ISP. När det gäller beredning inför beslut som rör forskarutbildningen tas de upp i forskarutbildningsmiljön, och via ämnesföreträdaren till avdelningsrådet. Detsamma gäller strategifrågor, som tas med av ämnesföreträdare till huvudutbildningsledare och prefekt. Doktorander kan även ta upp frågor med institutionens forskarutbildningsledare, som i sin tur tar med frågor till ledningsgrupp och i förlängningen fakultetsnämnd. I skrivande stund finns endast en doktorand i Musikpedagogik. Förutom att forskarutbildningsmiljöns egna textseminarier föregår en gång per månad, erbjuds doktoranden som nämnts även att delta i seminarier vid institutionen i ämnena pedagogik och musikalisk gestaltning.

¹⁵ <http://www.ltu.se/research/Utbildning-pa-forskarniva/Doktorandsektionen>

Att den seminariemodell som används (se ovan) i miljön lägger tillräkta för delaktighet, och att allas röster blir hörda, är också relevant att ta upp i sammanhanget. Doktorander och externa deltagare i seminariet understryker att tydligheten när det gäller vilken roll och insats som krävs i förberedelser och genomförande i seminariet, gör att man direkt känner sig involverad och delaktig. Professionell språkgranskning anlitas när artiklar och konferensbidrag ska skrivas på engelska och i seminariet diskuteras även texterna språkliga kvaliteter.

Ansvar för doktoranders fysiska och psykosociala arbetsmiljö har doktorandens närmaste chef, i detta fall avdelningschefen för avdelningen för musik och dans, eller för kommundoktorander motsvarande person inom aktuell kommun. Vidare finns, vilket nämnts ovan, doktorandombud att tillgå, även om förhållandet mellan doktorand och handledare oftast är sådant att eventuella problem kan lösas på denna nivå. Inom LTU:s arbetsmiljöarbete har doktorander tillgång till företagshälsovården – PREVIA.

Doktorander har egna datorer och kontor i samma korridor som lektorer och ämnesföreträdare. Digital kommunikation förekommer ständigt som ett sätt att hålla den sociala miljön vid liv de veckor samtliga deltagare inte finns på plats i Piteå. Sammanhållningen och kommunikationen i gruppen ses av de involverade som högst fungerande, oavsett om deltagarna befinner sig på samma eller utspridda platser. Doktorander har en god fysisk arbetsmiljö då de erhåller ergonomisk genomgång av arbetsplatsens utrustning. Om genomgången visar att utrustning, exempelvis stol, bord, ergonomiskt tangentbord osv. behöver bytas ut, köps detta in av institutionen. I de fall där doktorander blir fysiskt överbelastade av skärmarbete, köps exempelvis dikteringsprogram in, allt för att underlätta doktorandens arbete.

För att bidra till en positiv psykosocial arbetsmiljö arbetas det inom institutionen aktivt med doktorandträffar, exempelvis de träffar som utbildningsledaren för forskarutbildningen ansvarar för, vilka har såväl forskningsmässig som social funktion. Doktorandsektionen vid LTU anordnar också olika sociala aktiviteter för doktorander, vilka förväntas bidra positivt den psykosociala arbetsmiljön. Doktorander får i och med detta tillfälle att möta doktorander från andra ämnen och institutioner, vilket möjliggör erfarenhetsutbyte och nätverkande. Forskarutbildningsledaren har ansvaret för att kontinuerligt arbeta med kvalitetssäkring och arbetsmiljöfrågor i relation till forskarutbildningen. Detta inkluderar bland annat kontakter med doktorander på individnivå för att säkerställa att utbildningen fungerar som avsett och fånga upp de förbättringar som bör genomföras.

För att ta tillvara doktorandperspektivet vid LTU:s kvalitetsarbete när det gäller forskarutbildningen samt en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö för doktorander, finns det vid LTU två doktorandombud som tillvaratar doktoranders intressen i forskarutbildningen. Om doktorander har synpunkter på universitetets genomförande av utbildningen kan vederbörande vända sig till dessa ombud. Doktorandombudet är en opartisk person anställd vid LTU. Vid eventuella meningsskiljaktigheter och/eller samarbetsvårigheter mellan universitetet och enskilda doktorander kan doktorandombudet ge råd och stöd till doktoranden. Enligt LTU:s hemsida är: "Doktorandombudet är en samtalspart för doktorand som känner behov av att diskutera sin arbetssituation, handledare eller dylikt med en opartisk person. Doktorandombudet har kompetens på docent-/professornivå. Ledamot i nämndernas gemensamma forskarutbildningsgrupp kan verka som doktorandombud i de fall då universitetets gemensamma doktorandombud inte är lämplig utifrån personliga relationer eller dylikt".¹⁶ Doktorandombuden har således en viktig roll för enskilda doktorander, då de kan vända sig till en person som inte är deras handledare, för att få hjälp i olika frågor.

¹⁶ <http://www.ltu.se/research/Utbildning-pa-forskarniva/Doktorandombud>

Jämställdhetsperspektiv

Jämställdhetsperspektivet är centralt integrerat i universitetets balanserade styrning. Detta innebär att det finns ett antal arbetsgivarpolitiska dokument framtagna som utgör stöd för medarbetare gällande detta perspektiv. De dokument som mest tydligt kopplar till att säkerställa utbildningens utformande och genomförande avseende jämställdhet är till exempel *Policy för lika rättigheter och skyldigheter*¹⁷, *Anställningsordningen*¹⁸ samt *Riktlinjer för lärarrekrutering*¹⁹. De arbetsgivarpolitiska dokumenten kompletteras med checklistor, kvalitetssäkringsaktiviteter och interna utbildningar. Uppföljning av jämställdhetsperspektivet sker via statistik och styrmått. Statistik som genereras grupperas efter kön där det är möjligt. Exempel på statistik visas i årsredovisningen. Tre gånger per år följer universitetet upp styrmått. Även dessa styrmått grupperas efter kön där detta är möjligt. I uppföljningen ingår att prefekterna kommenterar avvikande styrmått och ger förslag på åtgärder/aktiviteter när avvikelsen är negativ. En pågående diskussion med ledningen finns angående konkret jämställdhet på olika nivåer med koppling till forskarutbildningen i Musikpedagogik, så som avdelningsråd och avdelningsmöten, val av representanter till olika ansvarsgrupper och nämnder.

Gällande rekrytering och anställning av medarbetare, där doktorander likställs med övriga medarbetare, finns dokumenterade rutiner för jämställdhet vid LTU. Dessa riktlinjer gäller även för rekrytering av doktorander till forskarutbildningsämnet Musikpedagogik. Inför rekrytering gör först en analys av de behov som finns och som kan uppstå framöver i verksamheten. En rekryteringsgrupp utses för att säkerställa att kompetens finns i samtliga delar av rekryteringsprocessen. Rekryteringsgruppen består av minst två personer där både kvinnor och män bör finnas representerade. Senast bestod gruppen av tre män och tre kvinnor. Rekryteringsgruppen ser till att jämställdhet och mångfald säkras och säkerställer att ingen diskriminering sker i någon del av rekryteringsprocessen.

En medvetenhet om jämställdhet finns också på samtliga nivåer i forskarutbildningens utformning och genomförande. När det gäller doktorandgruppens sammansättning har sedan 2012 två män och en kvinna anställts, två män och en kvinna disputerat, ytterligare en kvinnlig doktorand har varit aktiv i forskargruppen samtliga år, och för närvarande finns en manlig doktorand i utbildning. Ämnesföreträdaren och den tillsvidareanställda lektorn i Musikpedagogik är kvinnor, men en av gästlektorerna (sedermera biträdande handledare) som funnits med i bilden sedan 2012, är man. Tillfälliga gästlärare har varit jämlikt representerade vad gäller kön, sammantaget kan konstateras att såväl manliga och kvinnliga rollmodeller funnits till doktoranders förfogande. När det gäller litteratur i kurser har en medvetenhet om en jämn fördelning funnits, och när det gäller vilka teman som bearbetas i seminarier, är demokrati, inkludering och genusfrågor ständigt aktuella. Den seminarieform som används i de högre seminarierna låter allas röster komma till tals på lika villkor, och bygger på tankar och filosofier om demokrati, mångfald och inkludering. Modellen beforskas och utvärderas som nämnts ständigt, vilket även kan ses som en strukturerad uppföljning av ett jämställdhetsarbete. Någon etnisk och social mångfald har dock inte lyckats uppnås.

Vid den årliga kompetensförsörjningsplaneringen ställs frågor såsom: Hur ser åldersfördelningen ut inom enskilda ämnen? Stödjer våra åtgärder likavillkors- och jämställdhetsarbetet för studenter och medarbetare? Stödjer våra åtgärder måluppfyllelsen av universitetets

¹⁷ tu.se/ltu/Lediga-jobb/Fakta-for-sokande/Anstillningsordning-1.5376

¹⁸ https://www.ltu.se/cms_fs/1.34699!/file/Lika%20r%C3%A4ttigheter%20och%20m%C3%B6jligheter.pdf

¹⁹ https://www.ltu.se/cms_fs/1.152376!/file/Re-beslut%2071-2016%20Riktlinjer%20vid%20ans%C3%B6kan%20om%20Upp%C3%A5llstillst%C3%A5nd%20f%C3%B6r%20doktorander.pdf

rekryteringsmål för kvinnliga professorer? Har vi främjat olikheter och mångfald i de åtgärder som berör kompetensförsörjningsområdet? Har vi säkrat att inte åtgärderna innebär direkt eller indirekt diskriminering ur ett jämställdhets- och lika villkors perspektiv? Vid LTU har beslutats att det ska ingå representanter av båda könen när det gäller sammansättningen av fakultetsopponent och ledamöter i betygsnämnd, inklusive ersättare, vid disputation (se [Handbok för utbildning på forskarnivå](#)). År 2016 formulerades ”ökad internationell rörlighet för studenter och medarbetare, mångfald och lika villkor för studenter och medarbetare” som ett av universitetets strategiska satsningsområden. Styrmått är antal adjungerade- och gästprofessorer uppdelat på kvinnor/män. Även styrmått baserat på medarbetarindex och värdegrundsindex används.